

طيبة الخيرية

مؤسسة طيبة الخيرية العالمية

TAIBAH INTERNATIONAL

TAIBAH MEĐUNARODNO UDRUŽENJE ZA PRUŽANJE POMOĆI

MUHAMMED ALEJHISSELAM

1416 h. - 1995 g.

Mehmed Handžić

Mehmed Handžić

MUHAMMED ALEJHISSELAM

1416 h. - 1995 g.

Novo obrađeno izdanje

Preštampano iz
"GLASNIKA" VRHOVNOG VJERSKOG
STARJEŠINSTVA ISLAMSKE VJERSKE ZAJEDNICE

Lektor:
Hanka Kadribegović

Stručni saradnik:
Hfz. Muhammed Porča

Obrada:
Hfz. Senaid Zajimović

Tiraž:
50 000 primjeraka

Amman, 1416 h. - 1995 g.

MUHAMMED - ALEJHISSELAM
(Život i rad u najkraćim crtama)

Koliko god pisali razni pisci o životu velikih ljudi, ipak se nikad ne može reći, da je stvar gotova i da su djela njihova potpuno sabrana i objašnjena, te da više nije potrebno zamakati pero, da bi se što o njihovu životu napisalo. Tako je isto i sa životom najvećeg čovjeka i Bogu najmilijeg roba i Poslanika Muhammeda, sallallahu aleji ve sellem. Do danas je o njegovu životu napisano na hiljade djela što na arapskom što na drugim raznim jezicima. Pa ni te hiljade djela o njegovu životu nisu zadovoljile svijet nego i dandanas sve niču nova djela o životu tog velikog i zaslužnog čovjeka. Ronioci koji po moru rone tražeći biser, uvijek nalaze novi biser, koga u moru ne može nestati. Ovdje ću i ja iznijeti život i rad Muhammeda, sallallahu aleji ve sellem, u najkraćim crtama, u onom obimu, koliko mora svaki musliman znati o svom pejgamberu.

Rodoslovlje Alejhisselamovo[1] po ocu

Ebul-Kasim Muhammed, sallallahu aleji ve sellem, je sin Abdullahov, unuk Abdulmuttalibov, a praunuk Hašimov. Dalji niz rodoslovlja Alejhisselamova ide ovim redom: Abdul-Menaf, Kusajj, Hakim, Murre, Ka'b, Luejj, Galib, Fihr, Malik, En-Nadr, Kinane, Huzejme, Mudrike, Iljas, Mudar, Nizar, Meadd, Adnan. Njegovo rodoslovlje se veže za Ismaila sina Ibrahima, alejhisselam.

Rodoslovlje Alejhisselamovo po majci

Majka Muhammeda, alejhisselam je Amina kći Vehbova, unuka Abdul-Menafova, a praunuka Zuhretova. Otac ovog Zuhreta je Hakim koji je spomenut u rodoslovlju Alejhisselamovom po ocu. Prema tome, Alejhisselam i po ocu i po majci pripada najuglednijem arapskom plemenu Kurejš koje je od starine upravljalo Ka'bom i imalo u ruci vođstvo ostalih Arapa.

Periodi života Alejhisselamova

Život Alejhisselamov možemo podijeliti u tri perioda:
1) Od rođenja do poslanstva (40 godina),
2) od poslanstva do Hidžre (13 godina),
3) od Hidžre do smrti (10 godina).

---

[1] Pisac u cijelom daljnjem tekstu koristi riječ "Alejhisselam" u funkciji imenice koja označava Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

PRVI PERIOD
(Od rođenja do poslanstva)

Otac Alejhisselamov, Abdullah sin Abdulmuttalibov, oženio se u osamnaestoj godini svoga života sa Aminom kćeri Vehbovom, koja je kao prvo dijete ponijela Muhammeda, alejhisselam. Na dva mjeseca prije nego se Alejhisselam rodio, umro mu je otac u Jesribu, današnjoj Medini. Alejhisselam se rodio uoči ponedjeljka u zoru dvanaestog rebi'ul-evvela u godini koju Arapi zvahu "'amul-fil" (slonova godina). To odgovara 20. aprila 570. godine po Isau, alejhisselam. Tada je u Perziji vladao pravedni vladar Enuširvan (Nuširevan). Od oca je naslijedio nekoliko ovaca, pet deva i jednu robinju koju je kasnije oslobodio. Prema arapskom običaju, majka ga je dala na selo jednoj ženi, zvanoj Halima, da se na čistom zraku i među rječitim Arapima odgaja. Kod Halime je ostao četiri godine. Kad mu je bilo šest godina, odvela ga je majka u Medinu njegovim rođacima. Pri povratku iz Medine umre mu majka u mjestu zvanom Ebva', te ga djed Abdulmuttalib uzme sebi, ali nakon dvije godine umre i on, te ga preuzme amidža mu Ebu Talib.

U devetoj godini života krene sa amidžom Ebu Talibom u Šam. Nakon što je Ebu Talib završio svoj trgovački posao, vrate se u Mekku.

Kad je Alejhisselamu bilo dvadeset godina, sudjelovao je u ratu koji se vodio između Kurejševića i njihovih saveznika i plemena Kajs i njihovih saveznika. Ovaj se rat zove "harbul-fidžar", a bio je u mjestu Nahle između Mekke i Taifa. U dvadeset i petoj godini

života Alejhisselam po drugi put pođe u Šam sa trgovačkom robom Hatidže. Sa njim u društvu je bio Hatidžin rob Mejsere. Sa ovog puta Alejhisselam se vrati sa velikim dobitkom.

Dva mjeseca nakon povratka ponudi mu se Hatidža i on je vjenča. Hatidži je tada bilo četrdeset godina. S njom je Alejhisselam proveo svoju mladost i izrodio djecu, osim Ibrahima kojeg je rodila Marija Koptska. Djeca su mu: Kasim, Abdullah, Fatima, Zejneba, Rukajja i Ummu Kulsum; dakle tri muška i četiri ženska djeteta.

Trideset i pete godine Alejhisselamova života, dođe jaka poplava i poruši zidove Ka'be, koji bijahu oslabili od požara. I Alejhisselam je sa Kurejševićima sudjelovao u gradnji Ka'be. Kada su htjeli postaviti "hadžerul-esved" na njegovo mjesto, dođe među njima do nesloge i skoro što se ne pobiše. Alejhisselam predloži, da se "hadžerul-esved" stavi na jedan čaršaf, te da ga svi zajednički podignu do određenog mjesta, a zatim ga Alejhisselam svojom rukom položi na njegovo mjesto. Tako svi budu zadovoljni prijedlogom Vijernog Muhammeda (Muhammed El-Emin).

Život Alejhisselamov prije poslanstva

Alejhisselam nije imao naročitog odgojitelja da bi ga podučavao i odgajao. Odrastao je u narodu koji je obožavao kipove i ogrezao u praznovjerju. Pored toga, Alejhisselam se usavršavao i napredovao i tjelesno i umno. Već u svojoj ranoj mladosti zvali su ga Vjernim. To je bio božanski odgoj, neobičan i nadna-

ravan naročito kod siromašne i sirotne djece. Tako je Alejhisselam odrastao savršen, a njegov narod bio pun mahana, on na visoku stepenu morala, a njegov narod je bio na najnižem stepenu; on pravi monoteista, a njegov narod je obožavao idole; on ispravna vjerovanja, a njegov narod je bio utonuo u praznovjerje.

Još prije poslanstva mrzio je kipove. Nikada nije prisustvovao nikakvoj vjerskoj ceremoniji, niti je jeo od žrtava, koje su kipovima prinošene. Mrzio je igre i besposlice. Nije žudio za imetkom, niti za čašću, niti za bilo kakvim ovosvjetskim uživanjem. Istina, iskrenost i vjernost uvijek su ga krasile. To mu je posvjedočio i njegov najžešći neprijatelj Nadir ibnu Haris kad je rekao Kurejševićima: *"Muhammed je još kao mladić slovio među vama kao najiskreniji i najpošteniji i svak je s njim zadovoljan bio. Pa zar kad se sjeda kosa pokazala u njegovim solufima, vi mu rekoste da je vračar?! Ne, Boga mi on nije vračar."* Kad je opet Heraklije pitao Ebu Sufjana, jesu li prije Alejhisselamovog poslanstva sumnjali u njegovu iskrenost i jesu li ga hvatali u laži, ovaj je odgovorio da nisu, Heraklije reče: *"Ta neće valjda napustiti laž u govoru sa svijetom, a lagati na Boga."*

D R U G I   P E R I O D

(Od poslanstva do Hidžre)

Prvi Božji-vahj

Što je više Alejhisselm stario, sve je više napuštao svako ovozemaljsko uživanje i kao da se pripravljao za zadaću koju će mu Allah, dželle šanuhu, naskoro povjeriti. Osamljivao se u pećini Hira, gdje bi ostao po nekoliko dana. Prva objava, koja mu je od Boga dolazila, bila je u istinitim snovima koji bi se potpuno ostvarili.

U četrdesetoj godini njegova života, kada je po svom običaju boravio u pećini Hira, pojavio mu se Božiji melek Džebrail i objavio mu prvih pet ajeta iz sure "Ikre'". To je bilo u poslednjoj polovici mjeseca Ramazana. Alejhisselam je najprije ispričao ovaj događaj svojoj ženi Hatidži, koja ga je razveselila i umirila riječima: *"Tebe Bog neće poniziti. Ti paziš na rodbinu, govoriš istinu, čuvaš što ti se povjeri, pomažeš nemoćne, dočekuješ goste i pružaš pomoć pri svakoj nezgodi."*

Hatidža je ovu vijest saopćila i svom rođaku Vereki koji je također osokolio Alejhisselama rekavši mu da mu se javio Božiji melek koji se i Musa, alejhisselamu javljao.

Iza toga je Božija objava (vahj) neko vrijeme prestala, a poslije toga naređeno je bilo Alejhisselamu, da poziva u pravu vjeru.

Tajno pozivanje u vjeru

Najprije je Alejhisselam pozivao tajno. Prvi su se odazvali njegovu pozivu Hadidža od žena, Ebu Bekr od odraslih ljudi, Alija od djece i Zejd ibnu Harise od robova.

Javno pozivanje u vjeru

Zatim je Alejhisselamu naređeno, da sa svojim pozivom javno istupi. On se odmah odazvao Božijoj naredbi i počeo javno propovijedati Božiju jednoću, a odvraćati od višeboštva, bezvjerstva i obožavanja kipova. Ovo je kod mušrika izazvalo veliko neprijateljstvo prema njemu i njegovim sljedbenicima.

Među prve muslimane spadaju: Osman, Zubejr ibnu Avvam, Abdurrahman ibnu Avf, Sa'd ibnu Ebi Vekkas, Talha, Ebu Ubejde ibnul-Džerrah, Ibnu Ebi Erkam koji je svoju kuću odredio za sastajalište muslimana.

Alejhisselam nije imao niti koristio oružje, da njime prisili ove ljude da prime njegovu vjeru. Niti su se oni nadali kakvoj ovosvjetskoj dobiti, ako uz njega stupe. Jedino ih je istina vodila i na putu istine su se žrtvovali.

Prva seoba u Abesiniju

Iz dana u dan se napadaj mušrika uvećavao, ali Alejhisselam nije nimalo klonuo duhom. Podnosio je slatko sve napadaje kao i svi propovjedači dobra i istine. Napadaj nije bio samo na njega nego i na

njegove pristaše, a naročito na one koji nisu imali jake porodice, da ih zaštiti. Zato je Alejhisselam dozvolio da se može, ko hoće, iseliti u Abesiniju, gdje je vladao na glasu pravedni vladar kršćanin Nedžašija. Ovom prilikom se iseli deset ljudi i pet žena. To je bilo pete godine Alejhisselamovog poslanstva. Domalo iza toga čuju iseljenici vijest, da se Alejhisselam izmirio sa mušricima, te se nakon tri mjeseca povrate natrag.

Prelaz Omerov i Hamzin na Islam

U ovo doba prešli su na Islam hazreti Omer i Alejhisselamov amidža hazreti Hamza. Tim su se muslimani ojačali i dobili dvojicu uglednih i jakih članova. Tada je bilo, svega oko četrdeset muslimana i desetak muslimanki.

Mušrici bojkotuju Alejhisselama, njegove pristaše i njegovu rodbinu

Kada su mušrici vidjeli, da muslimani malo po malo jačaju, odluče da upotrijebe zadnje što su mogli upotrijebiti. Obraćali su se i na Ebu Taliba koji je, iako je ostao privržen djedovskoj vjeri, izdašno pomagao Alejhisselama. Ebu Talib se obraćao Alejhisselamu i tražio od njega, da malo ublaži napade na staru vjeru. Ali kad mu Alejhisselam jednom prilikom reče, da on neće popustiti ni kad bi mu dali sunce u desnicu, a mjesec u ljevicu, Ebu Talib mu obeća da ga ni u kom slučaju neće napustiti. Tada se mušrici sramno zavjere, da neće Alejhisselama, niti njegove pristaše, niti nje-

govu rodbinu, ni na kakav način pomagati; neće s njima sklapati bračnih veza, neće im ništa prodati niti išta od njih kupiti, neće s njima nikakva ugovora niti primirja sklapati. Ovo se nije protezalo samo na muslimane nego i na nemuslimane iz porodice Hašimovića koji su štitili Alejhisselama. Ovu sramnu zavjeru su napisali i u Ka'bu izvjesili. Ovo je bilo sedme godine Alejhisselamova poslanstva.

Druga seoba u Abesiniju

U ovim teškim prilikama, po drugi put dozvoli Alejhisselam da se muslimani sele u Abesiniju. Ovom prilikom je iselilo oko 83 čovjeka i 18 žena. Za njima su pošli i stanovnici Jemena koji su bili prešli na Islam, Ebu Musa i njegovo pleme Eš'arijun.

Mušrici ih ni tamo ne pustiše na miru nego za njima pošalju dvojicu izaslanika sa bogatim darovima i molbom da im Nedžašija povrati te izbjeglice. Čestiti vladar ne htjede izdati svojie goste, nego ih primi što može biti ljepše. Kasnije je Nedžašija preašo na Islam i sedme godine po hidžri poslao Alejhisselamu izaslanstvo u kome je bilo mnogo svećenika i svi su prešli na Islam. Kad je Nedžašija umro, Alejhisselam mu je iz Medine sa svojim drugovima klanjao dženazu.

Žalosna godina (senetul-huzn)

Desete godine poslanstva ustade nekoliko mušričkih prvaka i zatraže da se sramna zavjera bojkotovanja

muslimana i Alejhisselamove porodice poništi. Ovaj njihov pothvat je uspio, te se muslimani spasiše poteškoće u koju su zapali. Ove godine su Alejhisselamu došli izaslanici kršćana iz Nedžrana i primili Islam.

U ovoj godini je umrla Alejhisselamova žena Hatidža koja ga je mnogo pomagala i Alejhisselamov amidža koji ga je, iako nije bio primio Islam, izdašno pomagao. Zato se ova godina zove tužnom i žalosnom godinom (senetul-huzn). Iza smrti Ebu Talibove napadaji mušrika su se povećali, te je Alejhisselam otišao u Ta'if ne bi li pleme Sekif, koje je tu stanovalo, pridobio za Islam, ali se oni prema Alejhisselamu ponesoše vrlo ružno, te se on opet vrati u Mekku.

Isra' i Mi'radž

Jedanaeste godine Allah, dželle šanuhu, je počastio Alejhisselama Isra'om i Mi'radžom. Dao mu je da za jednu noć proputuje na nadnaravni način iz Mekke u Kudus, a odatle na nebesa i viši svijet. Tom prilikom je naređeno da se dnevno pet puta klanja namaz. Prije toga namaz se klanjao dva puta dnevno. Abdest i namaz su prve vjerske naredbe koje su već s prvom objavom bile naređene.

Početak brzog širenja Islama

Kada je Alejhisselam izgubio nadu u mekanske mušrike, počeo se obraćati prilikom hadždža i drugih sastanaka na druga arapska plemena. Jedanaeste godine sastane se sa nekoliko stanovnika Jesriba od kojih šestorica prime Islam. Dvanaeste godine sastane se Alejhisselam sa dvanaestoricom stanovnika Jesriba, desetoricom iz plemena Evs i dvojicom iz plemena Hazredž. Oni prime Islam i zavjere mu se na Akabi (mjestu nedaleko od Mekke) da neće Bogu druga pripisivati, da neće krasti, prostituciju činiti, djecu ubijati, potvarati, da se neće Alejhisselamu protiviti u njegovim korisnim naredbama, da će istinu govoriti gdje god budu, i da se na Božijem putu neće bojati ničijeg prijekora. Kad su se povratili u Jesrib poče se Islam tamo brzo širiti.

Iduće godine (trinaeste) sastane se sa Alejhisselamom od stanovnika Jesriba sedamdeset ljudi i dvije žene i svi se zavjere na poslušnost. Prilikom drugog sastanka na Akabi Alejhisselam je poslao u Jesrib Mus'ab ibnu Umejra i Ibnu Ummi Mektuma da ih podučavaju islamskim propisima.

TREĆI PERIOD
(od Hidžre do smrti)

Hidžra

Sad se ukazalo za muslimane novo skrovište bliže od Abesinije. Stoga Alejhisselam naredi svojim drugovima da se postepeno sele u Jesrib. Tako su se, postepeno, gotovo svi muslimani tamo iselili. Ostao je, napokon, Alejhisselam, Ebu Bekr, Alija i još neki muslimani. Alejhisselam je očekivao od Boga dozvolu da se i on tamo preseli.

Jedne noći, kad su se mušrici bili okupili oko Alejhisselamove kuće, po Božijoj volji i pod Božijom zaštitom izađe Alejhisselam iz kuće i krenu zajedno sa Ebu Bekrom prema Jesribu. Žurili su sve dok nisu stigli u pećinu "Garu-sevr" i tamo se sklonili. Sve potjere i potraživanja mušrika ostali su bez uspjeha. Poslije tri noći došao im je vodič sa dvije deve te su dalje krenuli i u ponedjeljak osmog rebi'ul-evvela stigli u selo Kuba' nadomak Jesriba. Tu je Alejhisselam klanjao prvu džumu a iza toga je ušao u Jesrib, koji se od tada prozva Medinom. Stanovnici Medine su ga dočekali s pjesmom i taj dan se osjećali posebno veselim.

To je Hidžra ili Hidžret, to jest, seoba Muhammeda. alejhisselam, iz Mekke u Medinu. Ta seoba se završila u pedeset i trećoj godini Alejhisselamova života, 12. rebi'ul-evvela u petak, što odgovara 24. septembra 622 godine po Isau, alejhisselam. Hidžret je za početak

muslimanske ere uzeo hazreti Omer u sporazumu sa ostalim Alejhisselamovim drugovima. To se dogodilo sedamnaeste godine po hidžri. Hidžra je najvažnija tačka u istoriji Islama, jer od tada počinje brzo širenje uzvišenog Islama.

Prva godina po Hidžri

Ove godine je Alejhisselam sagradio svoju džamiju u Medini. Kod gradnje je i sam sudjelovao, da bi primjerom pokazao, kako treba za Islam raditi. Ove godine je uspostavljen i ezan, da bi se muslimani mogli u određeno vrijeme sakupiti radi zajedničkog klanjanja. Kad su židovi koji su stanovali u okolici Medine vidjeli da se Islam ustalio u Medini i ujedinio plemena Evs i Hazredž, koja su dotle živjela u neprijateljstvu, složno su se podigli protiv Islama. Alejhisselam je s njima ove godine sklopio ugovor po kome će oni napustiti uznemirivanje muslimana, a Alejhisselam neće protiv njih ustajati.

Dozvola rata

Nije se Islam raširio ognjem i mačem, kako ga nepijatelji opisuju, nego se raširio i temelje udario pomoću pozivanja u istinu. Na putu pozivanja u pravu vjeru ustali su mnogi protiv Alejhisselama i muslimana i uznemiravali ih na sve moguće načine. Alejhisselam je to sa muslimanima dugo trpio i podnosio. Sa hidžretom

su muslimani ojačali, a Bog dželle šanuhu, im je dozvolio da se mogu braniti i oružja latiti.

Početak borbe oružjem

Kad je Alejhisselamu dozvoljeno da se protiv svojih neprijatelja može i oružja latiti, poslao je jednu četu pod vođstvom svoga amidže hazreti Hamze da spriječi prolaz jednoj mušričkoj karavani, je dolazila iz Sirije, ali ovaj put nije došlo do boja. Ovo je prvi ratni pothvat, što ga je učinio Muhammed, alejhisselam, s ciljem da oslabi svog neprijatelja.

Iza toga je poslao jednu četu pod vođstvom Ubejde ibnu Harisa. Ovaj put je došlo do sukoba i jedni na druge su bacali strelice dok mušrici nisu pobjegli.

Ove godine je došlo i do bratimljenja među muslimanima, a naročito između muhadžira (doseljenika) i ensarija (stanovnika Medine).

Druga godina po Hidžri

U ovoj godini su se dogodili vojni pothvati na Veddan, Buvat, Ušejre i Sefvan[1] u kojima je i sam Alejhisselam sudjelovao, ali nije došlo do boja.

---

[1] Imena mjesta u okolici Medine.

Naredba da se za kiblu uzme Ka'ba

Ove godine je ukinuto da se klanja prema Bejtul-makdisu, a za kiblu je određena Ka'ba. Šesnaest mjeseci poslije hidžre muslimani su klanjali okrećući se prema Bejtul-makdisu.

Naredba ramazanskog posta i sadekai-fitre

U ša'banu ove godine objavljena je naredba, da se posti mjesec ramazan i da se pri koncu ramazana daje sadekai-fitr, kako bi i siromašni mogli ljepše proslaviti bajramske danae.

Naredba zekjata

Ove je godine bogatim muslimanima zavedena dužnost davanja zekjata i time zagarantovana bezbjednost siromaha u Islamu.

Bitka na Bedru

U ramazanu ove godine izađe Alejhisselam sa 313 drugova, a mušrici krenu iz Mekke sa 950 ljudi. Obje vojske se sudare kod bunara zvanog Bedr, 17. dana ramazana u petak i muslimani izvojuju sjajnu pobjedu nad trostruko brojnijim neprijateljem. U boju pade sedamdeset prvaka Mekke, a isti toliki broj bude zarobljen. Od muslimana pogibe četrnaest ljudi. Ovom bitkom je oborena snaga i moć mušrika. Zarobljenike Alejhisselam pusti uz otkup, a oni koji su znali čitati,

otkupe se time, što su pisanju podučili po desetero muslimanske djece.

Klanjanje bajram-namaza

Ove godine je Alejhisselam klanjao po prvi put i drugi bajram-namaz. U ovoj godini je Alejhisselam oženio svog amidžića hazreti Aliju svojom kćerkom hazreti Fatimom. Iste godine preveo je sebi hazreti Ajšu, kćer Ebu Bekrovu, koju je ranije na nekolike godine vjenčao.

Ove godine su bili i ratni pothvati na Karkaretul-kedr[1] i protiv židovskog plemena Kajnuka', koji su bili pogazili ugovor. Alejhisselam ih je pobjedio, te su se iselili u Ezriat.

Iste godine je pošao Ebu Sufjan protiv muslimana, ali kad je čuo da je i Alejhisselam pošao protiv njega, povratio se. Ovaj se pohod zove "Gazvetus-sevik".

Treća godina po Hidžri

Ove su godine bili vojni pothvati na pleme Gatafan, i na mjestu Buhran i Hamraul-esed. U ovim pothvatima je sudjelovao i Alejhisselam.

---

1 Ime mjesta.

Bitka na Uhudu

U ovoj godini pošli su mušrici sa tri hiljade vojnika, da osvete poraz na Bedru. Alejhisselam je izašao sa devet stotina ljudi. Vojske se sudare pod planinom Uhud, u neposrednoj blizini Medine. Muslimani su u početku napredovali, ali jedna grupa strijelaca koja je čuvala muslimanima leđa, napuste svoja mjesta, te neprijatelj udari sa leđa i u napadu pogine oko sedamdeset šehida, među njima i Alejhisselamov amidža hazreti Hamza. I sam Alejhisselam bude ranjen.

Ove godine Alejhisselam udade svoju kćer Ummu Kulsum za hazreti Osmana, nakon što mu je umrla žena Rukajja, također Alejhisselamova kći. U ovoj se godini rodio i Alejhisselamov unuk hazreti Hasan, sin hazreti Alijin. Iste godine Alejhisselam se oženio Hafsom, kćeri hazreti Omerovom i Zejnebom, kćeri Huzejminom.

Zabrana alkohola

Ove je godine kategorički zabranjeno uživanje alkoholnih pića, a time je Islam pretekao sve trezvenjačke pokrete za trinaest stoljeća.

Četvrta godina po Hidžri

Ove godine prekrši židovsko pleme Benu Nadir ugovor time što su htjeli iz potaje ubiti Alejhisselama. Alejhisselam ih opsjedne s vojskom i prisili da se isele u Šam sa svojim porodicama ponijevši koliko mogu

imetka, osim oružja. Iste godine okupe se plemena Benu Muharib i Benu Sa'lebe u namjeri da napadnu na muslimane, ali Alejhisselam izađe sa sedam stotina vojnika, a ovi, čuvši za Alejhisselamov pohod, razbjegnu se. Ovaj se pohod zove "gazvetu zatir-rika'".

Objava salatul-havfa i tejemmuma

Prilikom ove bitke objavljeno je kako će se namaz obavljati, u slučaju kad se očekuje napad neprijatelja (salatul-havf). Isto tako objavljen je tejemmum.

Drugi pohod na Bedr

Još za vrijeme boja na Uhudu obećao je Ebu Sufjan da će se slijedeće godine sudariti opet na Bedru. Stoga ove godine izađe Alejhiselam sa hiljadu i pet stotina vojnika i krene prema Bedru. Ebu Sufjan prekrši obećanje, te se Alejhisselam bez boja povrati. Ove je godine umrla Alejhisselamova žena Zejneba, kći Huzejmina. Iste godine rodio se Alejhisselamov unuk hazreti Husejn, sin hazreti Alije. Također, Alejhisselam se oženio sa Ummu Selemom.

U ovoj godini Alejhisselam je naredio Zejd ibnu Sabitu, da nauči židovsko pismo, kako bi im mogao i pisati i čitati njihova pisma.

Peta godina po Hidžri

Ove godine su bili ratni pohodi na Dummetul-džendel i protiv plemena Benu Mustalik.

Boj na Hendeku

Ove godine podignu Kurejševići sva plemena i sa deset hiljada vojnika opsjednu Medinu. Alejhisselam je bio iskopao oko Medine rov (hendek), te nisu mogli ući u Medinu. Nakon petnaest dana, radi vremenskih nepogoda, vrate se sakupljena plemena (ahzab) odakle su i došla.

Pohod protiv Benu Kurejze

Židovsko pleme Benu Kurejza, koje je stanovalo u neposrednoj blizini Medine, vidjevši sakupljena plemena za vrijeme bitke na Hendeku, pomisle da je muslimanima došao kraj, te i oni prekrše ugovor i počnu pomagati muslimanske neprijatelje. Odmah iza odlaska mušrika Alejhisselam krene protiv plemena Benu Kurejza, te ih kazni radi izdaje.

Objava ajeta o pokrivanju žena

Ove godine su objavljena ajeta, koja se odnose na pokrivanje žena, a naročito Alejhisselamovih.

Naredba hadža

U ovoj godini, a po mišljenju nekih učenjaka tek devete godine, stavljeno je muslimanima u dužnost da bogati jednom u životu obave hadždž. Jedna od glavnih koristi hadža je to da se prvaci muslimana svake godine sastanu na tom svetom mjestu u Mekki i

dogovore se o raznim problemima islamske zajednice. Ove godine se Alejhisselam oženio Zejnebom, kćeri Džahšovom.

Šesta godina po Hidžri

Ove godine je bio pohod protiv plemena Beni Lahjan i protiv Ujejne ibnu Hisna, koji je sa svojim društvom iz okolice Medine opljačkao Alejhisselamove deve.

Ugovor na Hudejbiji

U ovoj godini krene Alejhisselam sa hiljadu i četiri stotine drugova bez naročitog oružja u Mekku da obave 'umru (pobožni čin kao i hadž). Kad su to saznali Kurejševići, spriječe mu ulaz u Mekku i Alejhisselam se zaustavi sa svojim društvom na Hudejbijji nedaleko od Mekke. Zatim obje stranke sklope ugovor:
1) da bude među njima primirje deset godina;
2) da se Alejhisselam ove godine vrati;
3) da iduće godine mušrici isprazne Mekku tri dana, da Alejhisselam sa društvom obavi 'umru;
4) ko iz Mekke dođe Alejhiselamu, Alejhisselam će ga vratiti, a ko iz Medine dođe u Mekku Kurejševići ga neće vratiti;
5) ko od plemena želi stupiti u savez sa Mekkelijama ili sa Alejhisselamom, neće ga niko smetati.

Ovi uvjeti, iako su se naizgled činili, teški po muslimane, urodili su vrlo korisnim posljedicama.

Ovom prilikom su se Alejhisselamovi drugovi zavjetovali Alejhisselamu, da će se uz njega boriti do

poslednjeg. Uzrok ovom zavjetu bilo je to, što se pronijela vijest, da su mušrici ubili hazreti Osmana, koji je poslom otišao u Mekku.

Poslanice stranim vladarima

Alejhisselam je tada iskoristio primirje, te je razaslao stranim vladarima svoje poslanike s pismima, u kojima ih je pozivao da prime Islam. Među tim vladarima bili su: perzijski vladar, bizantijski vladar, egipatski namjesnik, abesinski vladar Nedžašija, vladar Bahrejna, vladar Ummana i drugi. Neki su prešli na Islam, neki su poslali Alejhisselamu darove a neki osorno odbili poziv. Ovom prilikom je Alejhisselam dao napraviti sebi srebrni pečat na kome je pisalo: Muhammed Resulullah = Muhammed Božiji poslanik.

Sedma godina po hidžri
Osvojenje Hajbera

Ove je godine osvojena židovska tvrđava Hajber. Alejhissem je ostavio u njoj židove, koji su mu uvijek iza leđa radili. Ovom je prilikom židovka donijela Alejhisselamu pečenu ovcu, u koju je stavila otrov, ali je Bog Alejhisselama sačuvao.

Povratak iseljenika iz Abesinije

Poslije osvojanja Hajbera stigli su u Medinu iseljenici iz Abesinije nakon što su tamo ostali oko

deset godina, a Alejhisselam se njihovom povratku veoma obradovao.

Obavljanje 'umre

Ove godine je Alejhisselam prema ugovoru na Hudejbijji, krenuo sa svojim drugovima, koji su bili i na Hudejbijji, u Mekku da obavi 'umru. Mušrici su mu ispraznili Mekku tri dana, i Alejhisselam se, nakon što je obavio 'umru, vratio. U ovoj godini su prešl na Islam Halid ibnu Velid, Amr ibnu As i Osman ibnu Ebi Talha, koji su prije protiv muslimana predvodili vojske. Iste godine se Alejhisselam oženio Ummi Habibom, koja je ostala bez muža u Abesiniji. Alejhisselam je čuo za to i poručio joj da će je on vjenčati. Radi ovakvih i sličnih humanih i korisnih razloga je i Alejhisselamovo višeženstvo, a ne radi ličnih uživanja. Ovo je bilo prije nego su se iseljenici iz Abesinije povratili. Ove godine se Alejhisselam oženio i sa Safijjom, kćeri Hujej ibnu Ahtaba, i Mejmunom, kćeri Harisovom, koja mu je posljednja žena. Osim ovih događaja ove je godine osvojena tvrđava Fedk, sklopljeno primirje sa stanovnicima mjesta Tejma' i bio je ratni pothvat na mjesto Vadil-Kura.

Osma godina po Hidžri
Boj na Mu'ti[1]

U Mu'ti je ubijen Alejhisselamov izaslanik, zato Alejhisselam pošalje protiv njih tri hiljade vojnika pod vođstvom Zejd ibnu Hariseta. Pri polasku Alejhisselam je rekao vojsci: *"Ako pogine Zejd, vođa vam je Dža'fer; ako i on pogine, onda Abdullah ibnu Revaha, a ako i on pogine, Bog će dati muslimanima vođu, koji će pobjedu izvojevati."* Sve su ove vođe junački poginule, a pobjedu je izvojevao Halid ibnu Velid nad mnogostruko većom vojskom i spasio muslimane od propasti.

Osvojenje Mekke

Kurejševići su prvi pogazili ugovor koji je sklopljen na Hudejbijji, jer su pomogli svoga saveznika pleme Bekr protiv Alejhisselamova saveznika plemena Huza'a. Zato Alejhisselam krenu deseti dan ramazana sa deset hiljada vojnika protiv Mekke. Pohvatao je sve vijesti i izbio na Mekku iznenada. Osvojio je skoro bez kapi prolivene krvi dvadesetog dana ramazana. Kad je ušao u Mekku, vikao je Alejhisselamov vijesnik: *"Ko uđe u Harem, siguran je; ko uđe u kuću Ebu Sufjanovu,[2] sguran je; ko se zatvori u svojoj kući, siguran je."* Zatim je Alejhisselam naredio, te su Ka'bu očistili od kipova i iz nje izbacili tri stotine i šezdeset idola. Zatim je održao govor u kome je rekao: *"O Kurejševići, šta*

---

1 Mjesto na granici Sirije.
2 Ebu Sufjan je tada bio poglavica Mekke.

mislite šta ću s vama učiniti?" Oni rekoše: *"Dobro, ti si plemenit brat i sin plemenita brata."* A onda on reče: *"Ja vam velim kao što je Jusuf rekao svojoj braći: Idite, karati vas neću, Bog neka vam oprosti, vi ste slobodni."* Zatim je naredio Bilalu da na Ka'bi prouči ezan, što je ovaj i učinio. Iza toga je na sve strane razaslao čete da poobaraju kipove koji su bili izvan Mekke i kojima su se žrtve prinosile i svijet im se klanjao.

Boj na Hunejnu

Prije nego se Alejhisselam vratio u Medinu, krene sa dvanaest hiljada ljudi protiv sakupljenih plemena Sekif i Hevazin na Hunejnu. Iako je Alejhisselam raspolagao velikim brojem ljudi, umalo nisu bili potučeni, baš zbog prevelike samouvjerenosti usljed brojčane nadmoćnosti. U ovoj bitci je zaplijenjen ogroman ratni plijen. Razbijena arapska plemena krenuše u Taif i mnogi se zatvore u tvrđavu. Alejhiselam ih je neko vrijeme opsjedao, ali nije Taifa osvojio. Zatim se Alejhisselam vratio u Medinu nakon što je dva mjeseca ostao na ovom pohodu. Ove godine je Alejhisselam dao napraviti i minber u džamiji.

Deveta godina po Hidžri
Pohod na Tebuk

Uzrok ovom pohodu bilo je to, što je bizantijski car Heraklije bio sakupio ogromnu vojsku i namjeravao da krene protiv muslimana. Zato Alejhisselam krene sa

trideset hiljada vojnika prema Siriji. Ovu su vojnu opremili Alejhisselamovi drugovi iz ličnih imetaka, a naročito se u ovom istakao hazreti Osman. Na putu su muslimani pretrpjeli mnoge poteškoće. Kad su došli do Tebuka, nisu zatekli nikakve vojske, kako su bili čuli. Tu su ostali dvadeset dana, a onda se vratili, nakon što su stranom neprijatelju, jednoj tadašnjoj velesili, pokazali da su spremni i sa njom se upustili u boj. Na ovom pohodu došli su Alejhisselamu poglavari gradova: Ejle, Džerba, Ezruh i Minija' i sklopili primirje sa Alejhisselamom i pristali na davanje džizje.

Ebu Bekrov hadž

Ove je godine Ebu Bekr sa svijetom obavio hadždž na kome je objavljeno, da nakon ove godine, mušrici ne mogu obavljati hadždž.

Poslanstva plemena dolaze Alejhisselamu

Ova godina zove se "senetul-vufud" tj. godina kada su sa svih strana Arapskog poluostrva zaredala izaslanstva Alejhisselamu. Naime, Arapi su čekali šta će Kurejševići učiniti, a kada su Kurejševići poslije osvajanja Mekke prešli na Islam, onda su i druga plemena jatimice prelazila na Islam i počela su Alejhisselamu slati svoja izaslanstva.

Deseta godina po Hidžri

Ove godine pošalje Alejhisselam hazreti Aliju u Jemen, da poziva tamošnja plemena u Islam, na što mu se mnoga odazovu. Iza Alije pošalje Alejhisselam u Jemen Muaza ibnu Džebela i Ebu Musaa, da ih podučavaju vjeri. Pri polasku im je Alejhisselam rekao: *"Olakšavajte, a ne otežavajte; radujte, a ne odbijajte!"* I ove godine dolaze izaslanstva raznih plemena i Islam je već preplavio gotovo cijelu Arabiju.

Oprosni hadž

Ove godine petog zul-ka'deta krene Alejhisselam, da obavi hadždž koji se naziva "hadžetul-veda" ili oprosni hadž. Tu se sastao sa blizu stotinu hiljada muslimana i svojim očima gledao plod svoga dvadesetrogodišnjeg rada. Devetog zul-hidžeta je održao na Arefatu govor u kome je prisutnima objasnio najvažnije islamske propise. Najprije je zahvalio Bogu i izrekao mu pohvalu koju zaslužuje, a zatim rekao:

"O ljudi, slušajte riječi moje, jer ne znam da li ćemo se ikad poslije ove godine na ovom mjestu sastati.

Život i imetak sve dok pred Boga ne izađete nek vam budu sveti, kao što je svet ovaj dan i ovaj mjesec. Vi ćete sigurno izaći pred Boga, a On će vas pitati o vašim djelima. Ja sam vam Božije naredbe dostavio i rastumačio.

Kad kod koga bude nešto pohranjeno, neka ga vrati onome ko mu je povjerio. Svaka kamata je pala i oborena je. Vama pripada onoliko koliko ste pozajmili

kome. Ni vi ne trebate nasilje činiti, niti dozvoliti da se vama čini. Bog je odredio da nema kamate. Sva kamata Abbasova pada i oborena je. Svaka osveta krvi, koja je prije Islama pala, poništena je. Prva osveta krvi koju ja ništim, je krv Ibnu Rebi'e.[1] *O ljudi, šejtan je izgubio nadu da će ikada više biti obožavan u ovoj vašoj zemlji, ali on je zadovoljan, ako mu se budete pokoravali u onim stvarima za koje vi držite da su malehne. Čuvajte svoju vjeru od šejtana!* [2]

O ljudi, vi imate dužnosti prema svojim ženama, a one imaju dužnosti prema vama. One su dužne da se ne ogriješe o bračnu vjernost i da ne učine neko djelo otvorene nepristojnosti. Ako bi pak nešto takvo uradile, imate pravo da se na njih razljutite i pri spavanju ih napustite, a i da ih lahko udarite. Klone li se toga, dužni ste da ih lijepo hranite i odijevate. Postupajte sa ženama dobro, jer su one kod vas kao zarobljenice, ne raspolažu sobom. Vi ste njih s Božijim emanetom uzeli i po Božijoj riječi ste ih sebi dozvoljenim učinili.

O ljudi, razumite ove moje riječi, jer sam vam ih ja razjasnio. Ja vam ostavljam ono, čega ako se budete držali, nećete zalutati; jasnu stvar Božiju knjigu i sunnet Njegova Poslanika.

O ljudi, čujte što velim. Svaki musliman je brat muslimanu i svi su muslimani braća. Jedan od drugog ne smijete uzeti ništa osim ono što ti brat dragovoljno dadne. Nemojte sami sebi nasilje činiti!

---

1 Ovdje treba razumjeti da Alejhisselam počinje prvo od sebe i svoje rodbine. Abbas i Ibnu Rebi'a su njegovi rođaci.

2 Ovdje je ispušten jedan odlomak Alejhisselamova govora, koji se odnosi na zlouporabu mjeseca mira (ešhuril-huruma) od strane Arapa.

Zatim je Alejhisselam rekao: "Bože, jesam li dostavio?" Na to su prisutni rekli da jest, a on reče: "Bože, Ti svjedokom budi!" [1)]

Prilikom oprosnog hadždža, objavljen je ajet u kome Allah, dželle šanuhu, veli: *"Danas sam vam usavršio vjeru i upotpunio svoju blagodat prema vama, i zadovoljan sam da Islam uzmete kao vjeru."* [2)] Zatim se Alejhisselam povratio u Medinu. Ove godine su se pojavili lažni pejgamberi: Musejleme El-Kezzab (Lažac) u Jemami Esved El-Ansi u San'i. Iste godine je umro Alejhisselamov sin Ibrahim.

Jedanaesta godina po Hidžri
Alejhisselamova bolest i smrt

Nakon povratka u Medinu, Alejhisselam je odredio vojsku pod vođstvom Usame koja je trebala poći prema Mu'ti. Prije nego što je vojska otputovala Alejhisselam se razbolio. U bolesti je zatražio od svojih žena da bude, za vrijeme bolesti, u sobi jedne od njih. One mu dopuste da bude u sobi Aiše. Kad ga je bolest spriječila da izlazi u džamiju i klanja kao imam, naredio je da ga zastupa Ebu Bekr. Na temelju ovog su kasnije izabrali Ebu Bekra za halifu rekavši: *"Kad je Alejhisselam njemu povjerio naše vjerske stvari, zašto da mu mi ne povjerimo svoje ovosvjetske stvari?"* Zatim

---

1 Osim ovih izreka, Alejhisselam je u svom govoru još stvari istakao, ali je u govoru najvažnije ono što sam ja ovdje donio.
2 El-Maide: 3

je jedanput Alejhisselam izašao u džamiju odupirući se na Aliju i Fadla (svoje amidžiće) i došao je do minbera i sjeo na donji basamak. Kad se svijet okupio, on je najprije zahvalio Bogu, a onda je rekao:

"O ljudi, ja čujem da se vi bojite da vam pejgamber ne umre. Je li ijedan pejgamber vječno ostao u svome narodu, pa da i ja među vama ostanem?! Ja ću otići svome Gospoadru, a vi ćete za mnom stići. Oporučujem vam da pazite prve muhadžire, a muhadžirima oporučujem da se međusobno paze, jer Bog, dželle šanuhu, kaže: "Tako mi vremena, svaki čovjek je u propasti osim onih koji vjeruju, rade dobra djela i međusobno jedan drugom oporučuje da se drže istine i strpljivosti." Sve stvari teku prema Božijoj odredbi, pa ako vam nešto zakasni, nemojte se žuriti, jer Bog neće nikome požuriti zato što se On ne žuri. Ko bi želio da Boga nadjača, Bog će njega nadjačati; ko bi želio Boga prevariti, Bog će dati pa će se ta varka protiv njega izvrnuti. Hoće li se od vas očekivati, da kada zagospodujete, kvarite i svađu po zemlji prosipate i da rodbinstvo ne pazite. Ja vam poručujem, da i Ensarije pazite, jer su oni vas u svoje kuće primili i iman čuvali. Dobročinstvo im činite! Zar oni nisu sa vama podijelili svoje plodove, zar vam nisu široka mjesta u svojim kućama dali? Zar vas nisu sebi pretpostavili i onda kada su i oni potrebni bili? Ko od vas bude izabran da sudi, nek primi od onih koji dobro rade, a nek oprosti onima koji pogriješe.

Nemojte prema njima biti samovoljni! Ja vas čekam, a vi ćete me stići. Mjesto našeg sastanka je havd (Alejhisselamovo vrelo na budućem svijetu). Ko želi da

do havda dođe, nek svoju ruku i jezik čuva od onoga, šta ne treba činiti."

Prilikom jednog izlaska u džamiji za vrijeme bolesti rekao je, također, prisutnima:

"Koga sam po leđima udario, evo mojih leđa, pa neka mi vrati; koga sam uvrijedio, evo mene, pa da mu ispravim; čiji sam imetak oduzeo, evo mog imetka, pa nek uzme, a nek se ne boji, da ću ga za to zamrziti, jer to nije moj običaj."

Zatim je jedan čovjek zatražio od Alejhisselama tri dirhema duga. Alejhisselam mu ih je dao, a zatim rekao: *"Bolje se na ovom svijetu osramotiti nego li na budućem."* Zatim je rekao: *"Bog je dao jednom robu da odabira ili ovaj svijet ili ono što je kod Boga, pa je on izabrao ono što je kod Boga."* Na to je Ebu Bekr zaplakao i rekao: *"Mi ćemo sebe za te žrtvovati."*

U nedelju mu se bolest pogoršala, a u ponedeljak dvanaestog rebi'ul-evvela, nakon deset godina poslije Hidžre preselio je u bolji i vječni svijet, pošto je, kako najbolje može biti, dostavio svijetu što mu je od Boga povjereno i pošto je naputio svijet na jedinu i pravu stazu sreće na obadva svijeta. U noći uoči srijede ukopan je u sobi, gdje je bolovao. Iza sebe je ostavio muslimanima dvije stvari; ako ih se budu držali, biće jaki i na pravom putu:

1) Božiju knjigu Kur'an, koja je u svakom pogledu od neistine sačuvana, i

2) svoj sunnet-hadise, koje su, pouzdani i vjerni ljudi potpuno sačuvali.

Živio je šezdeset i tri godine; četrdeset prije poslanstva, trinaest u Mekki poslije poslanstva i deset u Medini.

Vanjsko obilježje Alejhisselamovo

Alejhisselam je bio svojom vanjštinom vrlo lijep. Na njemu se odmah zapažala dostojanstvenost i veličina. Bio je bijele, svijetle boje kože, lijepih usta, srazmjerno velike glave, svijetla i velika čela, uskih obrva, krupnih očiju, malo povijena nosa, okruglasta lica, guste crne brade, prilično jakih i krupnih šaka i stopala, punih mišica, širokih prsa, srednjeg rasta, malo kovrčaste kose, koja se spuštala do polovice ušiju i koju bi običavao razdijeliti i češljati. U bradi i kosi bilo mu je tek dvadesetak bijelih dlaka. Bio je lijepa glasa, koji bi se daleko čuo i razumijevao. Često puta bi se pomalo osmjehnuo. Kada bi išao, išao bi pouzdano, malo se nagnuvši naprijed kao da se spušta niz strminu. Kada bi se okrenuo, okrenuo bi se cijelim tijelom, a ne samo obazirao glavom. Uvijek je lijepo mirisao. Zijevanje i uzrigivanje nije mu bilo običaj. Ko bi ga opisivao, rekao bi: *"Ni prije ni poslije nijesam njemu slična vidio."*

Alejhisselamove duševne vrline

Kao što je Alejhisselam bio tjelesno savršen, tako je bio i duševno najsavršeniji čovjek. Bio je lijepe ćudi, pametan. Volio je sirotinju, a milostivo i blago postupao sa svijetom. Ko bi s njim sjedio, nikad mu ne bi bilo dosadno. Kad bi gdje došao, sjeo bi, gdje je bilo prazno mjesto. Njegovi drugovi nisu pred njim ustajali, jer su znali da on to mrzi. Rasrdio bi se samo u slučajevima kršenja Božijih odredbi, a nikad radi ličnih

stvari. Ne bi se osvećivao, nego bi praštao i pomilovao. Bio je junak i odvažan. Nikad u boju nije uzmakao, a hazreti Alija kaže: *"Kad bi se boj zametnuo, mi smo se za Alejhisselama zaklanjali. Niko od njega nije bio neprijatelju bliži."* U bojazni od Boga bio je savršen. Uvijek se Boga bojao iako mu je Bog oprostio sve što je prošlo i što će doći. Stalnost, strpljivost i izdržljivost uvijek su ga resile. Zato je i uspio i svoju zadaću izvršio kako treba. U darežljivosti je bio nenadmašan. Nikada, nikome nije uskratio ono što bi od njega bilo zatraženo. Najdarežljiviji je bio uz ramazan. Jedan od njegovih drugova veli, da je Alejhisselam uz ramazan u darežljivosti bio kao vjetar, koji obilnu kišu nosi.

Kad su hazreti Aišu pitali kakva je bila ćud Alejhisselamova, odgovorila je, da mu je ćud bila Kur'an. Dakle, kako god je riječima propovijedio lijep postupak, to je i svojim djelom potvrđivao. Kako god je Kur'an neiscrpan, tako su i njegove duševne vrline neiscrpne. Svoje bi drugove uvijek poštivao. Nikad ga nisu vidjeli da je među njima nogu pružio. Pazio je i na odjeću i na svoju vanjštinu. Često puta bi se raspitivao za svoje drugove, te ako bi koji bio bolestan, obišao bi ga; ko bi bio odsutan, za njega bi Boga molio; ko bi umro, dženazu bi mu ispratio i dovu mu činio. Ko bi mu se ispričao, primio bi mu ispriku. Kad se radilo o pravu i istini, pred njim je bio jednak bliži i dalji, jaki i slabi. Kako bi se on oblačio, tako se oblačila i njegova posluga. Ne bi težio da se razlikuje od svog sluge ni u jelu ni u odjeći. Boga bi se sjećao, a Njegovo uzvišeno ime uvijek spominjao. Nikad

nije o besposlici govorio. Dugo bi šutio, a šutnju mu je ispunjavalo promišljanje. Ponekad bi se u govoru malo i našalio, ali ni u šali ne bi rekao što nije istina. Nekad bi i sam obavljao kućne poslove. Nimalo od toga nije zazirao. Hranio se obično. Jedan od njegovih drugova kaže: *"Alejhisselam se nije nikad u životu pre-više najeo ni ječmena hljeba. Prošlo bi po dva mje-seca, da se u njegovoj kući ne bi vatra naložila. Najčešća njegova hrana bile su hurme i voda."*

Dokazi Alejhisselamova poslanstva

Nebrojeno mnogo ima dokaza, da je Muhammed, alejhisselam, pravi Božiji poslanik. Od tih ćemo neke ukratko spomenuti.

1) Kur'an, kome nešto slično Arapi nisu mogli napraviti, iako su u riječitosti bili dostigli najviši stepen.

2) Razne mu'džize (čuda), koje su do nas preko pouzdanih ljudi doprle, da nikako u njih posumnjati ne možemo.

3) To što je Alejhisselam u širenju vjere podnosio razne muke i nepogode.

4) To što je od mladosti pa do svoje smrti bio poznat po uzornom vladanju, što su mu i najveći neprijatelji priznavali.

5) To što se Boga bojao i svako dobro Njemu pripisivao.

6) Širenje Islama nenadmašivom brzinom.

7) Velika Alejhisselamova želja da naputi svijet i to što je sam sebe opasnostima izvrgavao.
8) To što je potpuno tačno rastumačio događaje prošlih naroda i njihovih poslanika, što Arapi nisu nikako poznavali.
9) To što je unaprijed predskazao neke događaje, koji su se poslije i desili.
10) To što su i prošli Božiji poslanici predskazali, da će se među Arapima pojaviti posledniji i najveći Božiji poslanik Muhammed, alejhisselam.
11) To što se Alejhisselam brinuo za sreću svog ummeta.
12) To što nije težio za ovosvjetskim sjajem, niti za lažnim uživanjem ni glasom.
13) To što je pozivao i propovijedao čistoću duše od svih ružnih svojstava.
14) To što je potpuno opisao bolesti ljudstva i njihove lijekove.
15) To što ga je Bog uvijek pomagao, a njegove neprijatelje ponizio i uništio.
16) To što je svaka njegova vrlina bila u najsavršenijem obliku.
17) To što danas i neprijatelji priznaju, da je njegova vjera najsavršenija.

Priča se da je jedan čovjek tražio najbolju i najsavršeniju vjeru, da je primi. Pitao je kršćane, židove, budiste, brahmance i druge vjere koja je vjera najbolja. Svi su odgovorili da je na prvom mjestu vjera koju oni ispovjedaju, a onda Islam. Pošto su se svi složili, da je Islam najbolja vjera, a zna se, da svak svoje uvijek hvali, spomenuti čovjek je primio Islam.

Eto, to su samo neki dokazi Alejhisselamova poslanstva, tačnosti i savršenosti njegove vjere. Da bi se svi ti dokazi potanko objasnili, potrebno je napisati knjigu od više svezaka. Za sada ćemo se zadovoljiti ovim kratkim prikazom.

Alejhisselamova država i njeno uređenje

Islam nije samo vjera budućeg svijeta, nego vjera, koja nam pokazuje puteve sreće i na ovom svijetu. Islam je vjera gospodstva, kulture i sveopće sreće. Zato je Alejhisselam, pored toga što je naputio svijet pravom vjerovanju i prema Bogu dostojnu ponašanju, zasnovao i islamsku državu, koja sve do danas traje, a trajaće i ubuduće dok teče svijeta i vijeka.

Uprava:

Vođa te države bio je sam Alejhisselam, a iza njega njegovi nasljednici halife, koje je narod birao prema zaslugama i sposobnostima. Kasnije se ovaj pravi islamski hilafet prometnuo u carstvo, koje je obično bivalo u jednoj porodici, dok ona ne bi oslabila ili je druga porodica nadvladala. Uz Alejhisselama, kao veziri, bili su prva dvojica njegovih nasljednika: Ebu Bekr i Omer. Tajnici Alejhisselamovi su bili Huzejfe ibnu Jeman i Zejd ibnu Sabit. Huzejfi bi Alejhisselam povjeravao tajne, a naročito o munaficima; ashabi Alejhisselamovi su ga stoga zvali "Sahibus-sirr" (tajnik). Za Zejd ibnu Sabita stoji u Ebu Bekr ibnu Davudovu "Kitabul-mesahifu", da mu je Alejhisselam rekao:" *Meni dolaze*

pisma, a ne volim da mi ih svak čita, pa možeš li ti naučiti hebrejski?" Iza ovog je Zejd ibnu Sabit naučio hebrejski i vršio je tajničku službu kod Alejhisselama.

Alejhisselam je imao između svojih drugova i više pisara, čiji broj prelazi četrdeset. Neki su pisali Božiju objavu Alejhisselamu, Kur'an, a neki i druge stvari. Između onih koji su pisali objavu bili su: Osman, Alija, Ubejj ibnu K'ab, Zejd ibnu Sabit, Muavija i drugi. Ubej i Zejd pisali su Alejhisselamova pisma, koja je slao na razne strane. Alejhisselam je na svoja pisma običavao staviti svoj pečat, koji je dao napraviti od srebra, a na njemu je pisalo: "Muhammed Resulullah" tj. Muammed Božiji poslanik.

Stranim vladarima je Alejhisselam pisao arapskim jezikom, a pisma na tuđem jeziku prevodili su mu njegovi drugovi, naročito Zejd ibnu Sabit, koji je poznavao više jezika kao grčki, koptski, abesinski, a pisao je i hebrejski. Također je Alejhisselam imao i svoje poslanike, po kojima je slao pisma ili dostavljao svoje naredbe.

Imao je i svoje pjesnike, koji su u pjesništvu odbijali napadaje mušričkih pjesnika. Među njima su se naročito isticali Abdullah ibnu Revaha, K'ab ibnu Malik i Hassan ibnu Sabit. Arapi su u Alejhisselamovo vrijeme mnogo cijenili pjesmu i bojali se pjesničkih napadaja. Donekle je tada pjesma vršila i ulogu novina. Opjevane pobjede za jedan čas bi se raširile širom Arabije.

U udaljene krajeve, gdje bi se Islam proširio, Alejhisselam bi slao svoje namjesnike. Tako je imenovao namjesnikom u Jemenu perzijskog namjesnika Badana, kad je prešao na Islam. Nakon osvajanja

Mekke, Alejhisselam je imenovao svojim namjesnikom u Mekki Attab ibnu Esida, koji još nije bio navršio dvadeset godina. Ovakvih namjesnika nalazimo u historiji dosta velik broj. Nekim je namjesnicima Alejhisselam običavao izdati i naročiti dekret, koji je sadržavao i upute u radu i u upravi. Sačuvan je doslovan tekst ovakvog jednog dekreta, koji je Alejhisselam izdao Amru ibnu Hazmu, kada ga je poslao za namjesnika u Jemen.

Vojska:

Svaki sposoban musliman iznad četrnaest godina bio je vojnik. Po naredbi Alejhisselamovoj određeni ljudi su polazili na vojne. Ibnu Abdul-Birr u "Istiabu" spominje, da bi Alejhisselam svake godine sobom pregledao mladiće u Medini i određivao, ko je za vojsku sposoban. Još za vrijeme Alejhisselama postojao je popis stanovništva. U Buharijinom Sahihu stoji da je Alejhisselam naredio Huzejfi ibnu Jemanu, da popiše sve muslimane. Ovaj ih je popisao i tada je bilo hiljadu i pet stotina ljudi.

Kad bi Alejhisselam pripremao pohod na koju vojnu, naredio bi da se popišu ljudi koji će u toj vojni sudjelovati. Svaki bi se o svom trošku opremio, a u nuždi su bogati Alejhisselamovi drugovi žrtvovali cio svoj imetak za opremu siromaha.

Postojala je i neka plaća vojnicima, koja nije bila stalna ni redovita. U Ebu Davudovu Sunenu stoji: Priča Avf ibnu Malik da bi Alejhisselam, kad bi mu stigao ratni plijen i drugi državni prihodi, to odmah podijelio,

pa bi dao čovjeku koji je imao porodicu dva dijela, a neoženjenima jedan dio. Kaže Avf: *"Pa smo jedanput prozvani, a moje se ime prozivalo prije Ammarova, pa sam ja dobio dva dijela, a Ammar jedan dio."*

Kod raznih pohoda na vojnu bio je različit broj vojnika. Pri osvajanju Mekke je učestvovalo deset hiljada vojnika. U bitci na Hunejnu dvanaest hiljada. U pohodu na Tebuk je bilo trideset hiljada vojnika. Ovo su najbrojnije Alejhisselamove vojske. Alejhisselam je lično učestvovao u važnijim vojnama. Najviši broj vojni, za koje se priča, da je u njima i sam Alejhisselam sudjelovao, jeste dvadeset i šest. Osim toga, otpremio je oko pedeset puta razne čete pod odabranim zapovjednicima na razne strane, u kojima on lično nije sudjelovao. U vojnim pohodima, kad bi i Alejhisselam lično sudjelovao ostavio bi nekog privremeno poglavicom i svojim zamjenikom u Medini.

Kad bi vojska kuda pošla nosila bi sa sobom zastavu (bajrak). Zna se da su uz Alejhisselama nosili zastavu Ebu Bekr, Omer, Alija, Zubejr ibnu Avvam, Sa'd ibnu Muaz, Sa'd ibnu Ubade, Kajs ibnu Sa'd, Mus'ab ibnu Umejr i drugi. Nekad bi svako pleme imalo svoju zastavu kao što je slučaj kod osvajanja Mekke.

Boja zastave nije uvijek bila jednaka. Nekad je bila bijela, nekad je bila crna. Crna Alejhisselamova zastava imala je i naročito ime. Zvala se "Ukab", to jest orao. Nekad je bila i žuta, a nekad je bilo i više raznobojnih malih i velikih zastava. Priča Ibnu Hadžer u svom djelu "Isabe" da je Alejhisselamu došao Sa'd ibnu Malik kao izaslanik svoga plemena, pa mu je Alejhisselam dao

crnu zastavu sa bijelim mjesecom u sredini. A u djelu "Ahlakun-nebijj" stoji da je u Alejhisselama bila crna mala zastava i jedna velika bijela zastava, na kojoj je pisalo: La ilahe illellah, Muhammedun Resulullah, nema boga osim Allaha, Muhammed je Njegov poslanik.

Kod redanja bojnih redova i za Alejhisselamova vremena je postojala sredina, desno i lijevo krilo. Vojska i straže su imale naročite tajne lozinke po kojima su se raspoznavali.

Sudstvo:

Sam Alejhisselam je bio i sudac, te je lično u raznim sporovima presuđivao na temelju Božije objave. Neki od islamskih učenjaka su u posebne zbirke sabrali Alejhisselamove presude u naročitim slučajevima. Mjesto njega su nekad sudili: Omer, Alija, Muaz ibnu Džebel, Ma'kil ibnu Jesar, Abdullah ibnu Mes'ud, Ubejj ibnu Ka'b, Zejd ibnu Sabit, Ebu Musa El-Eš'ari i drugi.

Alejhisselam je kod svojih sudija pazio na njihovu ličnu sposobnost i na njihovo poznavanje Kur'ana i hadisa bez obzira na njihove godine i starost. Alija i Muaz su bili vrlo mladi, a Attab ibnu Esid, koga je Alejhisselam imenovao kadijom i namjesnikom u Mekki, nakon njena osvojenja, imao je tek dvadeset godina.

Kadije su za vrijeme Alejhisselama, a i kasnije za vrijeme Hulefai-rašidina dobivali za svoju službu naročitu plaću. Nadzor nad kadijama i nad općom pravdom vršio je sam Alejhisselam a onda kasnije njegove halife. Hazreti Omer bi se za vrijeme svakog hadždža raspi-

tivao među prisutnim hadžijama o namjesnicima i kadijama njihovih krajeva i o njihovim postupcima.

Alejhisselam je sudio u samoj džamiji, koja je onda služila za sve vjerske i druge opće muslimanske potrebe. Tako su isto činili i njegovi prvi nasljednici, halife. Kaže imam Malik, kako to stoji u glavnom djelu malikijskog mezheba, "El-Mudevveni": *"Stari je postupak da se sudi u džamiji i to je ispravni postupak, jer će na taj način moći slobodno bez ikakve zapreke doći do suca nejaki pa i žena."* Veli se da je prvi za suđenje podigao naročitu zgradu hazreti Osman i to kad se za to ukazala jasna potreba.

U poznavanju nasljednog prava naročito se isticao Zejd ibnu Sabit, za koga je sam Alejhisselam rekao: *"Između vas je najvještiji u feraizu Zejd."* Zato su neki imami odabrali da se kod razilaženja mišljenja Alejhisselamovih drugova, u pojedinim pitanjima iz nasljednog prava oslone na mišljenje Zejd ibnu Sabita.

Nauka:

Nema vjere koja je nauci poklonila veću važnost nego što je uzvišeni Islam. I Kur'an i hadis su puni naredaba da svaki musliman nauku traži ma gdje ona bila, jer je nauka svjetlo, a neznanje tmina i nikad ne može biti jednak onaj koji zna sa onim koji ne zna.

Arapi su prije Islama živjeli u velikom neznanju. Doduše, pjesništvo je prosto cvalo. Pismenost je bila sasvim rijetka, a može se reći da je skoro nije ni bilo. Alejhisselam je nastojao da se što više pismenost raširi i, kako smo prije napomenuli, dozvolio je da se zaro-

bljenici na Bedru, koji znaju pisati, otkupe na taj način, što će podučiti pismenosti desetoro muslimanske djece. Tada je naučio pisati Zejd ibnu Sabit i druga mnoga djeca u Medini. Osim toga Alejhisselam je, kako to stoji u Ibnu Abdil-Birrovu "Istiabu", naredio Abdullah ibnu Seid ibnu Asu, koji je lijepo znao pisati, da pisanju podučava i svijet u Medini. U "Sunenu" Ebu Davudovu stoji, da je Ubade ibnu Samit podučavao neke od "ehlus-suffe"[1)] pisanju i učenju Kur'ana. I žene su učile pisati. Alejhisselam je naredio jednoj ženskoj, koja se zvala Šifa', a znala je još prije Islama pisati, da nauči njegovu ženu Hafsu, kćer Omerovu, da i ona zna pisati, što je ova i učinila. Belazuri u svom djelu "Futuhul-buldan" spominje da su za vrijeme Alejhisselama znale pisati Ummu Kulsum, kći Ukbe i Aiša kći Sa'dova. On kaže da je Aiša, žena Alejhisselamova, a kći Ebu Bekrova znala samo čitati, a nije znala pisati. Tako isto je bilo i sa Alejhisselamovom ženom Ummu Selemom.

Zna se da je postojala za vrijeme Alejhisselama u Medini naročita zgrada, koja se zvala "darul-kurra'". Ali ipak glavno središte za nauku bila je džamija. Tu je Alejhisselam tumačio svojim drugovima, koji bi se oko njega u kružnici okupili, kur'anska ajeta, njihovo značenje, vjerske propise i pravi čisti moral i istinsku duševnu kulturu. Iz ove njegove škole izašli su oni prvi muslimani, koji su kadri bili da obore tada dvije najjače

---

1 To su siromašni Alejhisselamovi drugovi koji su radi vjere napustili svoj imetak i doselili se u Medinu. Stanovali su u pozadini Alejhisselamove džamije, gdje je bilo pokrivena prostora, koji se zvao "suffe", a po tome se i oni zovu.

svjetske sile; Bizantiju i perzijsku državu. Pa i sami su Alejhisselamovi drugovi podučavali jedni druge. Sposobniji je podučavao slabijeg od sebe. Darimija u svom Sunenu priča kako je Alejhisselam jedanput ušao u džamiju, kad tu dvije grupe ljudi. Jedni ibadet čine i Boga mole, a drugi se međusobno podučavaju vjerskoj nauci i fikhu. Na to je Alejhisselam rekao: *"Obadvoji su na dobru, ali su jedni bolji i vrijedniji od drugih. Ovi Boga mole, pa ako htio, daće im, a ako htio uskratiće im. Oni pak uče fikh i nauku i podučavaju onoga koji ne zna, pa su oni bolji, jer sam ja poslan učiteljem."* Zatim je Alejhisselam došao i među njih sjeo. Tako je postupao Alejhisselam, koji je rekao ono mudro pravilo: *"Nauka je bolja od ibadeta."*

Alejhisselam je nastojao da se poduče i žene pa i robinje. U Buharijinu Sahihu stoji da je Alejhisselam odredio bio naročiti dan kad je žene podučavao. Jedan od uzroka Alejhisselamova višeženstva je i to da odgoji vrijedne učiteljice ostalim muslimankama. Sama Aiša je bila vrlo učena žena. Njoj su se za pojedina pitanja obraćali i najveći ashabi. Urve ibnu Zubejr kaže: *"Ja nisam vidio učenije osobe u Kur'anu, feraizu, halalu i haramu, u arapskoj pjesmi, rodoslovlju i životu Arapa, od Aiše, radijallahu anha."*
Hadisi, koje ona pripovijeda prelaze dvije hiljade i dvije stotine.

Mnogi Alejhisselamovi drugovi su se isticali i u nauci. Među njima u prvom redu se ubrajaju Omer, Alija, Ibnu Mes'ud, Ibnu Omer, Ibnu Abbas, Zejd ibnu Sabit i Aiša. Kaže Ibnu Hazm o fetvama i pravnim mišljenjima svakog od gore spomenutih Alejhisselamovih

drugova može se napisati poveliki svezak. Zatim on nabraja još dvadeset ashaba. Fetve svakog pojedinca, kada bi se sabrale, sačinjavale bi mali svezak, a onda veli da se još dvadeset ashaba istaklo sa svojim fetvama i pravnim mišljenjima, ali ne u onolikoj mjeri kao gore spomenuti.

Pa ne samo da je Alejhisselam širio nauku u Medini, nego je slao i u ostala mjesta i krajeve, gdje su ljudi primili Islam učene ljude da ih podučavaju. Još prije Hidžreta poslao je u Medinu Mus'ab ibnu Umejra i Ibnu Ummi Mektuma da stanovnike Medine podučavaju Kur'anu i vjerskim propisima. Kada je Mekka osvojena, ostavio je Alejhisselam u njoj Muaz ibnu Džebela da ih podučava vjeri i Kur'anu. Kasnije ga je poslao u Jemen, i stavio mu, između ostalog u dužnost, da podučava svijet vjerskim propisima. U Nedžran je poslao Amr ibnu Hazma s istom zadaćom, i tako dalje.

Pored nauke muslimani su nastavili u doba Alejhisselamovo, gajiti i pjesništvo, koje im je toliko prije Islama bilo za dušu priraslo. Alejhisselam je i u tom pogledu potpomagao svoje drugove. Hasan ibnu Sabit, Ka'b ibnu Malik i Abdullah ibnu Revaha su najznamenitiji pjesnici između Alejhisselamovih drugova, koji su i svojim oružjem i oštrim pjesmama branili Alejhisselama i potpomagali Islam. Osim njih, među Alejhisselamovim drugovima je bilo još mnogo izvrsnih pjesnika. O njima i njihovim pjesmama je naš Ali Fehmi ef. Džabić napisao jedno vrlo lijepo djelo, koje je, nažalost, ostalo nedovršeno.

Najveće Alejhisselamovo djelo

Najveće Alejhisselamovo djelo je to, što je na najljepši način rastumačio, objasnio i dostavio, nama i cijelom svijetu, uzvišenu od Jedinog Allaha, objavljenu vjeru Islam. Vjeru koja će uvijek dok teče svijeta i vijeka biti jedini vodič sreći i pravom putu. Vjeru razumljivu i jasnu, osnovanu na tri jaka temelja: predaji, razumu i nauci. Vjeru čije se svjetlo neprestano širi po svim kontinentima naše zemlje i obasjava staze pravoga puta za one, koji oči imaju, koji umuju, koji razum i pamet slijede, koji glupost preziru, koji praznovjericu ne trpe, koji se od slijepog oponašanja udaljuju i, ukratko, koji su pravi ljudi, onakvi kakve ih je Allah i stvorio i kako On od njih traži da budu.

Sretan je onaj narod, čija je vjera Islam, a čiji je pejgamber najveći i najodabraniji Božiji rob, posljednji Božiji poslanik Muhammed, alejhisselam!
Allahumme salli ve sellim ve barik alejhi!!!

SELAM
OD

إهداء
مع تحيات

TAIBAH INTERNATIONAL طيبة الخيرية

TAIBAH INTERNATIONAL OFFICES:

U.S.A
Taibah International
360 S. Washingon St. Suite 104
Falls Church, VA 22046
United States
Tel: 703 534 9779
Fax: 703 534 9778

Russia
Moscow 127486
Karavinsko Shassee 11
Sector 1- Flat 249, Russia
TelFax: 7 095 489 0225

Bulgaria
82-A Tsar Semyon St.
Fourth Floor Apt. 15
Sofia, Bulgaria
TelFax: 359 2 831404

Bosnia
Ramzije Omanovic No. 45
Sarajevo, Bosnia
TelFax: 387 71 653689

Albania
Shoqata Boterore Taibeh
Rruga shyqri Ishmi P.30.
SH. 2, AP.9
Tirana Albania
Tel: 355 42 42412
Fax: 355 42 34261

NOT FOR SALE

طبع على نفقة تبرعات أهل الخير لمؤسسة طيبة الخيرية العالمية لمسلمي
البوسنة و الهرسك

ŠTAMPANO NA RAČUN DOBROVOLJNIH
PRILOGA SVJETSKE DOBROTVORNE
ORGANIZACIJE "TAIBAH" ZA MUSLIMANE BIH